

נזקי ההוצפה

בניגוד לתדמית הנוצצת, מסתבר שמאוד לא פשוט להיות עורך דין בישראל: המשרדים מופצים בקורות חיים, מציאת עבודה לוקחת חודשים, השכר נמוך ורבים נאלצים להשלים הכנסה בתחומים אחרים • תמונת מצב עגומה

מאת ליטל דוברביצקי

בישראל יש כ־60 אלף עורכי דין. האופק התעסוקתי של מרבית הסטודנטים למשפטים ושל מרבית עורכי הדין הטריים מעולם לא היה קודר כל כך. מדובר בשוק מוצף שרמות השכר בו נמוכות בדרך כלל. 4 אוניברסיטאות ו־10 מכללות מוציאות משעריהן מדי שנה קרוב ל־5,000 בוגרים. גם אם לא כולם יהפכו לעורכי דין, הכמות העצומה הזו מעניקה יתרון למעסיקים, כי לרשותם עומד היצע עובדים כמעט בלתי מוגבל, ועל חלק גדול מהמשרות יש תחרות קשה. מנתונים מספריים שמציגות חברת עוקץ מער כות, העוסקת באספקת תוכנות שכת, נוכחות וכוח אדם, וחברת ההשמה קודקס, עולה תמונה קודרת של שוק עריכת הדין בישראל.

מאות פניות לכל משרד

הנתון הראשון שנבחן הוא כמות קורות החיים שנשלחים למשרדי עורכי דין. מסקר שערכה חברת עוקץ, וכלל 103 משרדים המעסיקים 1,205 עורכי דין, עולה כי חלה עלייה ממוצעת בשיעור של 6% במספר קורות החיים שנשלחו למשרדי עורכי דין בחודשים ינואר-אוגוסט 2015 בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

לפי הסקר חלה עלייה של 7% במספר הגיליונות שנשלחים למשרדי עורכי דין גדולים (701 בשנה), 6% למשרדים הבינוניים (330) ו־5% למשרדים הקטנים, כך שבממוצע כל משרד קיבל השנה 178 פניות ממועמדים שונים. להערכת עמי ברגמן, מנכ"ל משותף בחברת עוקץ מערכות, מספר הגיליונות שנשלחו למגה משרדים (שלא נכללו בסקר) גבוה מ־1,000.

עו"ד זיו כספי, שותף מנהל במשרד גינדי־כספי, המעסיק 30 עורכי דין ו־10 מתמחים, מציין כי ההוצפה בקורות החיים נובעת מהצפת המקצוע. "הארכת משך ההתמחות הכרחית וחשובה בגלל הצורך בהכשרה טובה וראויה של כוח אדם איכותי. התמחות בת שנה לא מספקת וצריך התמקצעות שאותה מייצרים דרך התמחות ארוכה ונכונה עם חניכה מתאימה ודרך מיון נכונה".

חצי שנה של אבטלה

מסקר שערך מכון סמית למחקר עבור לשכת עורכי הדין עולה כי תקופת חיפוש העבודה על ידי המתמחים ארוכה למדי. 44% מתוך 200 המתמחים שהשתתפו בסקר ציינו שחיפשו עבודה מעל לחודשיים, כאשר 5% אף ציינו שחיפשו מעל לשנה. 59% מהנשאלים ציינו כי הם מכירים אנשים שלמדו משפטים שלא מצאו עדיין התמחות. בדיקת חברת עוקץ מציירת תמונה עגומה גם בהתייחס למשך הזמן שנדרש מעו"ד מחפש עבודה להתמדת עד למציאת מעסיק: 6.2 חודשים ב־2015 ככל שמדובר על עורך דין בעל ותק של שנה, לעומת 5.5 חודשים במהלך 2014. מצבו של עורך דין בעל ותק של שנתיים אינו טוב בהרבה: המתנה של 5.5 חודשים בממוצע לעומת 5.3 בשנת 2014.

וכמה זמן נאלץ להמתין עורך דין שצבר 10 שנות ניסיון? לפי נתוני הסקר 4.6 חודשים.

לדברי ברגמן, רק באזור תל־אביב מוערך מספר עורכי הדין המובטלים ב־3,500, ובה בעת יש עשרות רבות של משרדים שמחפשים לאיש משרות של עו"ד. ההסבר טמון בכך כי מרבית המשרדים מחפשים פרופיל מסוים של עו"ד, לרוב בעל ותק של יותר משנתיים־שלוש, עם יכולות והבנה משמעותיים.

לדברי ברגמן, "במציאות הקיימת, בהנחה כי עריכת דין אינה מהווה את פסגת הגשמותיו של הסטודנט והוא לא הבריק בלימודיו, אין כל היגיון כלכלי לעבור את בחינות הלשכה ולהשתלב בתחום. האופק התעסוקתי מוגבל ביותר, אלא אם כן הסטודנט משלב גם לימודי תחום נוסף כגון מחשבים או ראיית חשבון. רק כך יתאפשר לו לבלוט בתוך ים מחפשי העבודה".

עמי ברגמן (בתמונה), מנכ"ל משותף בחברת עוקץ מערכות: "לא לכל אחד יש היגיון כלכלי לעבור את בחינות לשכת עורכי הדין ולהשתלב בתחום. האופק התעסוקתי מוגבל ביותר"

עמדה על כ־10,900 אלף שקל ברוטו. עם זאת, יש לזכור שמדובר בשכר ממוצע, כשבשנים הראשונות, ובוודאי בשנה הראשונה, השכר נמוך יותר. ההתקדמות המהירה ביותר בסולם השכר היא בפירמות עורכי הדין הגדולות. בחברות אלה שכר עורך דין בעל ניסיון של 7-8 שנים עשוי להיות גבוה ב־10,000 שקל משכרו של עורך דין מתחיל. "במשרדים קטנים ובינוניים מתחילים בשכר נמוך יותר, שנע בין 7,000 ל־8,500 שקל ברוטו בחודש. בתום 8 שנים השכר מוכפל לסכומים של 14 עד 17 אלף שקל", מציינים בחברת קודקס.

מתאימים מראש

עורכי דין חדשים רבים בודקים היכן זקוקים לעורכי דין, ומכוונים את עצמם לשם. מניית חשיבות קודקס לביקושים לעורכי דין בשנתיים וחצי האחרונות עולה שיותר ממחצית הביקושים

ליאת בן צבי שבח (בתמונה), מנכ"לית קודקס: "לא נכון לבחור קריירה לפי מצב הביקושים. פליליסט מצטיין יצליח יותר בנתיב זה מאשר בנתיב מסחרי, על אף שיש שם יותר משרות"

מתחלקים בין הענף המסחרי וההיי־טק (29% מהביקושים) והליטיגציה (25.2%). ביקוש רב, אולם בפער ניכר, נרשם גם בתחומי הנדל"ן (14%) והנויקין (10.5%). במקום האחרון מבחינת הביקושים נמצאים התחום הפלילי (0.7%) והקניין רוחני (1.5%).

מנכ"לית קודקס, ליאת בן צבי שבח, מדגישה כי "אין זה נכון לבחור קריירה בהתאם לפריזמה של מצב הביקושים בשוק בלבד. בחירת המסלול צריכה להתחיל בראש ובראשונה מהתבוננות פנימית, במיפוי הרצונות והשאיפות המקצועיות של עורך הדין הצעיר, וגם באומדן היכולות האישיות שלו לעומת מה שנדרש בתחומי המשפט השונים. "פליליסט מצטיין עם זיקה עמוקה לתחום, כנראה יצליח יותר בנתיב הזה מאשר בנתיב מסחרי, על אף שנפתחות שם יותר משרות".

האם מצבו העגום של שוק עריכת הדין מעלה בקרב מתמחים ועורכי דין הרהורי חרטת? כנראה שלא. כשנשאלו עורכי דין ומתמחים במסגרת הסקר של מכון סמית "לו יכולתם להחזיר את הגלגל אחורה, מה הייתם עושים?", 65% מעורכי הדין הצעירים ו־82% מהמתמחים ציינו שהיו בוחרים שוב במקצוע עריכת הדין.

יו"ר הלשכה נגד המכללות

עו"ד אפי נוה, יו"ר לשכת עורכי הדין, טוען כי הנתונים בעניין האופק התעסוקתי העגום של אלפי עורכי הדין החדשים, כמו גם תנאי השכר

חדשות

החוק למען האוטיסטים צפוי לעלות היום להצבעה

ח"כ יאיר לפיד | צילום: אלנס קולמויסקי

עמותת אלו"ט (אגודה לאומית לילדים אוטיסטים), כתב אתמול לראש הממשלה, בנימין נתניהו: "אני פונה אליך בכל לשון של בקשה, בשמי ובשם ניב בני האוטיסט, שתקיים את הבטחתך לנו ההורים ותתמוך בהצעת החוק. אני מבקש ממך בשם אלפי הורים וילדים להגשים להם חלום כל כך צנוע: מקום בגן הילדים, כיסא בכיתה מיוחדת, תעסוקה בבגרותם או בית חדר אפילו לא תמיד בית, לפעמים זה יהיה רק חדר בבית עם 24 חברים, מדרוך, מטפלת ואם בית. מכיוון שלא נהיה כאן לעולם כדי לראווג ולהגן עליהם, הבעירה רוחשת עדיין בתוכנו. אני מבקש ממך רק לקיים את הבטחתך לילדינו". הורים רבים מתנגדים לחוק וטוענים כי במתכונתו הנוכחית הוא דווקא עלול ליצור מצב שבו המשאבים מופנים לכיוונים לא נכונים. הם סבורים כי תקציבים יוקצו ל"סידורים חוץ ביתיים" אולם לא כל ההורים מעוניינים להעביר את ילדיהם למקומות חיצוניים. כמו כן, ההורים מביעים חשש שאנשי הרווחה הם אלו שיקבלו סמכות נרחבת להחליט על סל השירותים של האוטיסט לפי רמת התפקוד שלו.

מאת **תלם יהב**

הבוקר צפוי לעלות להצבעה בקריאה טרומית בכנסת חוק האוטיסטים, שקידמה עוד בכנסת הקודמת סיעת יש עתיד. מדובר בחוק לעיגון הזכויות של בעלי מוגבלויות. החוק מסדיר בין השאר את הליך הטיפול באוכלוסיית האוטיסטים ועלותו כ-60 מיליון שקל בשנה. החוק מגדיר מי הוא אוטיסט, ובהתאם לכך קובע רמות תפקוד שלפיהן יינתנו שירותי רווחה וחינוך. החוק כולל את הליך בחינת מצבו של אוטיסט ואת סל השירותים שלו יהיה זכאי.

"החוק היה אמור לעבור בחוק ההסדרים עוד לפני הבחירות. מאז 15 אלף משפחות של אוטיסטים מחכות לפתרון", אמר ח"כ יאיר לפיד. "מאות אלפי משפחות של בעלי מוגבלויות אחרות מחכות שפרק האוטיסטים בחוק בעלי מוגבלויות יעבור כדי שאפשר יהיה להמשיך את הטיפול גם בהם. והממשלה לא עושה כלום. הם תקעו את החוק כל המושב הקודם, ואז הודיעו שהם תוקעים אותו לעוד 4 חודשים בלי שום סיבה".

מי שקידם את החוק כשהיה שר רווחה, ח"כ מאיר כהן, אמר אתמול כי "זהו לא חוק פוליטי, זהו חוק מקצועי שמאחוריו יש עבודה רבה של ועדה בין־משרדית וכך צריכה הקואליציה להתייחס אליו. בשבועות האחרונים התעופפו מאות מיליוני שקלים לסיעות קואליציה ולחברי כנסת שאצבעו תיהם שומנו בוועדת הכספים, אם החוק לא יעבור, זו תהיה בושה שתיצרב ליראון עולם בספר הזיכרונות של כנסת ישראל".

ד"ר שמוליק מרון, יו"ר הוועד המנהל של

איוה גא מורד

היא לוורא שאיכות השירות המשפטי שהציבור יקבל יהיה ברמה נאותה.

"מכללות אלה לא בוחלות בהעלאת טיעוני סרק כגון 'ראגה' לשכבות החלשות והפריפריה ואני שואל: האם כאשר מוסדות אלה עושקים סטודנטים מעיירות פיתוח ופריפריה וחולכים מהם שכר לימוד של 120 אלף שקל עבור תואר שיוכיל אותם הישר ללשכת התעסוקה ולרמי אבטלה,

הם פועלים מתוך אותה ראגה לשכבות החלשות?" הם פועלים מתוך אותה ראגה לשכבות החלשות?"

lital-do@yedioth.co.il

עו"ד אפי נוה

הירורים והאבטלה הנכפית עליהם, הם תוצאה ישירה של תעשיית המכללות כהגדרתו. לדבריו, "השיקול היחיד המנחה את אותה תעשייה הוא מילוי מכסות של אלפי סטודנטים מדי שנה, ללא שום סינון מינימלי, תוך יצירת מצגי שווא לסטודנטים בדבר העתיד המקצועי. הציניות של חלק ממוסדות אלה מגיעה לשיאים חדשים שעה שהם מתנגדים ליוזמה המשותפת לכלל מערכת המ

שפט בעניין הארכת ההתמחות. מטרת יוזמה זו

אז כמה מרוויחים בתחום?

מתמחים

5,230 שקל

עורך דין ללא נסיון

6,680 שקל

ניסיון של שנתיים

7,450 שקל

השכר ומשך ההמתנה - בממוצע. נתונים: חברת עוקץ

כמה זמן לוקח לעורך דין למצוא עבודה?

ותק של שנה

6.2 חודשים

ותק של שנתיים

5.5 חודשים

ותק של 5 שנים

5.2 חודשים

ותק של 10 שנים

4.6 חודשים

ליאור רייטבלט עוזב את סופר־פארם אחרי 28 שנה

ליאור רייטבלט | צילום: עמית שעל

ההבנה, והמתנו עד לחלוף היריד (בייבילנד) בטרם נתחבק ונאמר שלום. קשה לתפוס מה הן 28 שנים. בנינו דברים נפלאים בשותפות מפרה, תומכת ומאפשרת התפתחות עצמית. ליאון ואני בנינו שותפות שונה ממה שמקובל בעולם, ושונה ממה שאי פעם נראה בארצנו, שותפות שאיפשרה לנו ליצר את החיבור הכל כך מיוחד שבין 10,000 עובדי סופר־פארם. בין דמעות ובין כאב, אני עוזב, אני אוהב".

מאת **נווית זומר**

תם עידן בסופר־פארם: אחרי 28 שנה ברשת כיר ימינו של בעל השליטה ליאון קופלר, מסיים היו"ר ליאור רייטבלט את תפקידו ופורש מהרשת.

רייטבלט שימש כמנכ"ל הרשת במשך 20 שנה, ובשנתיים האחרונות כיהן כיו"ר. הונו האישי של רייטבלט מוערך ביותר מ-120 מיליון שקל כתוצאה ממכירת מניות סופר־פארם שקיבל במהלך כהונתו ומכר ללאומי השקעות. ב־2013 הוא מכר את יתרת מניותיו, כ־5% לרסקש, תמורת 78 מיליון שקל. קופלר, בעל המניות העיקרי ברשת (75%), ששימש עד לפני שנתיים בתפקיד היו"ר, יחזור לתפקיד. מאז 2013 מונה ניצן לביא למנכ"ל במקום רייטבלט.

במילי ששלח רייטבלט לעובדי הרשת הוא כתב: "משפחה יקרה. זה שיר פרידה, אז בואו רק נאמר שלום. אני אומר תודה ואתם יודעים שחלום סופו להתגשם. לפני 3 שבועות נפלה